

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 24. august 2023
Kontor: Stats- og Menneskerets-
kontoret
Sagsbeh: Karl Krohn Schaldemose
Sagsnr.: 2023-0030-9308
Dok.: 2940899

Besvarelse af spørgsmål nr. 1143 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 1143 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 9. august 2023. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra ikkemedlem af udvalget (MFU) Morten Messerschmidt (DF).

Peter Hummelgaard

/

Christian Fuglsang

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 1143 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren bekræfte, at der allerede i dag kan ske forbud imod afvikling af en demonstration på et ønsket tidspunkt og/eller sted, såfremt det vurderes, at en sådan afvikling vil være til fare for den offentlige orden?”

Svar:

1. Det følger af grundlovens § 79, at borgerne har ret til uden forudgående tilladelse at samle sig ubevæbnede, at politiet har ret til at overvære offentlige forsamlings, og at forsamlings under åben himmel kan forbydes, når der af dem kan befyrgtes fare for den offentlige fred.

Efter grundlovens § 79, 3. pkt., kan en forsamling forbydes begrundet i en fare for den offentlige fred. Udtrykket ”den offentlige fred” indebærer, at den trussel, der gør et forbud aktuelt, skal rette sig mod mere grundlæggende almene interesser, mens (fare for) mindre forstyrrelser af den offentlige orden ikke kan begrunde et forbud. Der er enighed i den statsretlige litteratur om, at den fare, der skal afværges gennem et forbud, skal være af konkret og nærliggende karakter, jf. bl.a. Jens Peter Christensen m.fl., Grundloven med kommentarer (2015), side 532.

2. Lov om politiets virksomhed, jf. lovbekendtgørelse nr. 1270 af 29. november 2019, som ændret senest ved lov nr. 897 af 21. juni 2022, (herefter politiloven) indeholder i §§ 7 og 8 bestemmelser om politiets opgaver mv. i tilknytning til offentlige forsamlings.

Det fremgår af politilovens § 7, stk. 3, at politiet (inden forsamlingen afholdes) kan give påbud om, at en forsamling skal afholdes et andet sted end det påtænkte, eller fastsætte andre vilkår for forsamlingens afholdelse, når der er begrundet frygt for fare for betydelig forstyrrelse af den offentlige orden, herunder betydelig forstyrrelse af færdslen, eller fare for enkeltpersoners eller den offentlige sikkerhed. Følgende fremgår om bestemmelsen af bemærkningerne til politiloven, jf. Folketingstidende 2003-04, tillæg A, side 5921 f.:

”Politiet kan give påbud, når der er ”begrundet frygt” for fare. Politiets indgreb skal således bygge på en konkret vurdering, hvori hensynet til forsamlingens mulighed for at ytre sig skal indgå med betydelig vægt.

Udtrykket ”betydelige forstyrrelser” indebærer, at bestemmelsen ikke kan anvendes i anledning af de ordensforstyrrelser, der normalt må accepteres fra forsamlinger. Betydelig forstyrrelse kan f.eks. foreligge ved afspærring eller blokering af veje til gene for trafikken, medmindre afspærringen eller blokeringen er en naturlig følge af, at der afholdes et møde på en offentlig plads, eller at et demonstrationstog passerer gennem byen. Der stilles derimod ikke skærpede krav til de farer for sikkerheden, der kan begrunde et indgreb efter bestemmelsen. Fare for sikkerheden kan f.eks. opstå, fordi politiet på en given rute ikke vil være i stand til at forebygge sammenstød med moddemonstranter, eller fordi den valgte lokalitet i sig selv udgør en fare for forsamlingens deltagere.

Politiets forpligtelse er at gøre en indsats for at forebygge bl.a. uroligheder, og bestemmelsen kan således ikke anvendes, alene fordi en given rute ikke er den mest hensigtsmæssige ud fra et politimæssigt synspunkt, eller fordi det valgte tidspunkt for forsamlingens afholdelse er ubelejligt for politiet.

Politiet kan efter bestemmelsen bl.a. anwise et andet mødested. Det er en forudsætning, at forsamlingens ytringstilkendegivelse ikke herved udelukkes. Dog kan der altid anvises et andet mødested, hvis en forsamling afholdes eller påtænkes afholdt i strid med rettigheder af privat karakter, f.eks. ejendomsretten til det areal eller den lokalitet, der udgør forsamlingsstedet. Derimod kan forsamlingen ikke flyttes til et andet sted, alene fordi den valgte rute ikke er den mest hensigtsmæssige ud fra et politimæssigt synspunkt. Politiet kan heller ikke give påbud om afholdelse af forsamlingen på et andet tidspunkt, fordi det valgte tidspunkt er ubelejligt for politiet. Flytning af rute eller tidspunkt må være begrundet i de i bestemmelsen angivne forhold.”

Efter politilovens § 7, stk. 4, kan politiet (inden forsamlingen afholdes) forbyde forsamlinger under åben himmel, når der af dem kan befrygtes fare for den offentlige fred. Bestemmelsen svarer til grundlovens § 79, 3. pkt., og skal forstås i overensstemmelse hermed, jf. Folketingstidende 2003-04, tillæg A, side 5922.

Efter ordlyden af grundlovens § 79 er det en betingelse for at kunne nedlægge forbud, at faren for den offentlige fred udgår fra forsamlingen, jf. udtrykket ”af dem” (kan befrygtes fare). Som det fremgår af bemærkningerne til politiloven, jf. Folketingstidende 2003-04, tillæg A, side 5922, er det imidlertid almindeligt antaget i den forfatningsretlige litteratur, at fare for, at udenforstående vil forårsage omfattende uroligheder, vil kunne begrunde et forbud ud fra nødretsbetragtninger.

Det følger endvidere af bemærkningerne til politiloven, jf. Folketingstidende 2003-04, tillæg A, side 5896, at den offentlige fred er udtryk for et snævrere område end den offentlig orden. Det er således en betingelse for at nedlægge forbud efter politilovens § 7, stk. 4, at der er tale om fare for krænkelse af almene interesser af betydelig værdi, det vil sige trusler mod borgernes liv eller velfærd, omfattende tingsødelæggelser, angreb på offentlige bygninger og kontorer eller på samfundsvigtige institutioner, transportvæsen, telefon-, telegraf, radio- eller edb-anlæg, energiforsyningsværker, broer, havne, lufthavne mv. Endvidere fremgår følgende af bemærkningerne samme sted om forbud mod forsamlinger under åben himmel:

”Politiet kan forbyde forsamlinger under åben himmel. Det følger modsætningsvis af bestemmelsen, at der ikke i grundlovens § 79 er hjemmel til at forbyde en forsamling, som ikke foregår under åben himmel. Et forbud forudsætter ikke, at de nævnte krænkelse skal være fuldført eller forsøgt realiseret. Der skal alene være en konkret, nærliggende fare herfor. Et forbud kan udstedes både før og under mødets eller demonstrationens afvikling. Et forbud under afviklingen vil i praksis være ensbetydende med, at forsamlingen opløses. Forbuddet kan være et absolut forbud, men kan også være begrænset til, at forsamlingen f.eks. skal mødes på en anden lokalitet end forudsat, eller at en demonstration skal ændre rute for at undgå sammenstød med moddemonstrationer.”

3. Det bemærkes, at politiets konkrete indgriben over for overtrædelser eller forsøg på overtrædelser af bestemmelser i f.eks. straffeloven, som kriminaliserer bestemte ytringer, ikke udgør censur eller en anden forudgående forholdsregel omfattet af forbuddet herimod i grundlovens § 77, 2. pkt., ligesom et konkret forbud efter politiloven heller ikke er censur eller en forudgående forholdsregel.

Om ytringsfrihedsbeskyttelsen i grundlovens § 77 henvises i øvrigt til den samtidige besvarelse af spørgsmål nr. 1145 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg.